

Edyta Janiak <https://orcid.org/0000-0001-7197-7749>

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

e-mail: ejaniak@ahelodz.pl

Co słyhać w kształceniu zdalnym?

What's new in e-learning?

IX edycja Ogólnopolskiej Konferencji Akademia On-line, która odbyła się 18 października 2024 roku w siedzibie Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, skłania do zatrzymania się – choćby na chwilę – nad drogą, jaką przebyła edukacja zdalna w ostatnich latach. Hasło konferencji – „Hello e-learning! Co słyhać w kształceniu zdalnym” – prowokuje do namysłu nad tym, jak współcześnie wygląda środowisko kształcenia online i zadawania pytań o jego przyszłość.

Konferencja Akademia On-line od początku swojego istnienia jest miejscem spotkania praktyków i teoretyków, nauczycieli i projektantów, badaczy i wdrożeniowców. To właśnie w tej wielogłosowości – niekiedy zgodnej, niekiedy polemicznej – ujawnia się istota współczesnej refleksji nad edukacją cyfrową. Jak trafnie zauważano już przy wcześniejszych edycjach, mamy do czynienia z rzeczywistością płynną, dynamiczną, wymagającą nieustannego redefiniowania pojęć i praktyk. Dzisiejszy e-learning nie jest już jedynie narzędziem – staje się przestrzenią, środowiskiem, a niekiedy wręcz doświadczeniem społecznym.

W takim właśnie kontekście należy czytać artykuły zgromadzone w niniejszym tomie. Ich autorzy – reprezentujący różne ośrodki i perspektywy badawcze – podejmują próbę uchwycenia złożoności współczesnego e-learningu, nie unikając przy tym napięć i sprzeczności wpisanych w tę formę edukacji.

Artykuł Oktawii Braniewicz-Zaorskiej i Łukasza Zaorskiego-Sikory otwiera tom refleksją szeroką, niemal programową. Autorzy sytuują e-learning w perspektywie zrównoważonego rozwoju, wskazując na jego potencjał w kształtowaniu bardziej odpowiedzialnych, inkluzywnych i świadomych modeli edukacji. Jednocześnie nie unikają wskazania ograniczeń i paradoksów – bo przecież to, co cyfrowe i dostępne, bywa zarazem wykluczające i wymagające.

Z kolei Patrycja Goszka i Patryk Michałek kierują uwagę ku najmłodszym uczestnikom procesu edukacyjnego. Ich tekst poświęcony metodzie WebQuest pokazuje, że nawet w edukacji wczesnoszkolnej możliwe jest twórcze i świadome wykorzystanie narzędzi cyfrowych. Opisany projekt edukacyjny nie tylko angażuje uczniów, lecz także buduje ich kompetencje – poznawcze, społeczne i emocjonalne. W tym sensie e-learning przestaje być domeną szkolnictwa wyższego, stając się elementem szerszej kultury uczenia się.

Tekst Katarzyny Kowalik podejmuje natomiast problem funkcjonowania popularnych mitów edukacyjnych, które wciąż powielane są w dyskusjach o nauczaniu i nowych technologiach. Punktem wyjścia artykułu jest pytanie, czy innowacje technologiczne faktycznie rozwiązują problemy edukacji, czy raczej nadają im nową formę.

Na jeszcze innym poziomie problematycznym lokuje się artykuł Marty Kozak-Gołębiowskiej, podejmujący temat sztucznej inteligencji w edukacji. Rozwój narzędzi takich jak ChatGPT stawia przed środowiskiem akademickim nowe wyzwania, zwłaszcza w kontekście etyki i wiarygodności pracy studentów. Propozycja wykorzystania gier jako formy egzaminowania jawi się tu jako interesująca próba „technologicznej odpowiedzi na technologię” – rozwiązanie, które nie eliminuje problemu, lecz przekształca jego ramy.

Z kolei tekst Lidii Mirowskiej przenosi refleksję na poziom wspólnoty i współpracy. Platforma EPALE, opisana jako przestrzeń wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, ukazuje e-learning w jego wymiarze społecznym i międzynarodowym. To nie tylko narzędzie, lecz środowisko, w którym edukatorzy mogą się spotykać, inspirować i rozwijać – razem.

W innym tonie – bardziej analitycznym, a zarazem bliskim codziennemu doświadczeniu dydaktycznemu – utrzymany jest artykuł Izabeli Walczak. Autorka przygląda się strategiom zarządzania czasem w kształceniu asynchronicznym, odsłaniając różnorodność postaw i praktyk studentów. „First minute”, „last minute”, systematyczność lub jej brak – te kategorie opisują nie tylko organizację pracy, lecz także głębsze mechanizmy motywacyjne i kompetencyjne. W tle pojawia się pytanie fundamentalne: „Kto odpowiada za proces uczenia się – nauczyciel czy student?”

Zebrane teksty nie tworzą jednolitej narracji – i być może nie powinny. Ich siłą jest różnorodność spojrzeń, tematów i metod. Łączy je jednak przekonanie, że e-learning nie jest zjawiskiem jednowymiarowym. To przestrzeń napięć między technologią a człowiekiem, między strukturą a autonomią, między kontrolą a wolnością.

Dziewięciolecie Akademii On-line skłania więc nie tyle do udzielania odpowiedzi, ile do formułowania kolejnych pytań. O przyszłość edukacji, o rolę technologii, o miejsce człowieka w świecie coraz bardziej zdominowanym przez algorytmy. Być może – jak sugerowano już wcześniej – nie chodzi o to, kto „wygra” w tym układzie, lecz o to, jak nauczyć się współistnieć w zmieniającej się rzeczywistości.

Zapraszamy do lektury.